
POROČILO DELOVNEGA SREČANJA D.T2.6.2 na temo muzejev kot krajev oddiha in razvedrila

---

D.T2.6.3 Poročilo delovnega srečanja iz D.T2.6.2

**Back in the day - Krepitev institucionalnega sodelovanja na področju muzejev na prostem
in ohranjanja kulturne dediščine**

Vsebina

1 POVZETEK	3
2 POTEK DELOVNEGA SREČANJA.....	3
2.1 Namen in cilji delovnega srečanja	4
3 SMERNICE ZA DELO NA PODROČJU MUZEJEV NA PROSTEM KOT KRAJEV ODDIHA IN RAZVEDRILA... 4	
3.1 Vrzeli na področju muzejev na prostem kot krajev oddiha in razvedrila	5
3.2 Smernice za uveljavitev muzejev na prostem kot krajev oddiha in razvedrila	5
3.2.1 Pomen vključitve oddiha in razvedrila v ponudbo muzejev na prostem	5
3.2.2 Povezovanje družine in medgeneracijsko druženje	6
3.2.3 Oddih v naravi	6
3.2.4 Okušanje dediščine in aktivna participacija obiskovalcev	6

1 POVZETEK

Delovno srečanje na temo muzejev kot krajev oddiha in razvedrila je potekalo v sklopu projekta **Back in the day – Krepitev institucionalnega sodelovanja na področju muzejev na prostem in ohranjanja kulturne dediščine**, katerega primarni namen je ohranjanje, predstavitev in promocija kulturne dediščine čezmejnega območja Slovenije in Madžarske v obliki **muzejev na prostem**. Akterji s področja ohranjanja in upravljanja s kulturno dediščino se poleg odgovornosti in nalog, ki izhajajo iz smotrnega ravnanja in ohranjanja dediščine, predstavljanja, ozaveščanja, informiranja javnosti, promocije kulturne dediščine in raziskovanja soočajo tudi z nalogami s področja t.i. »edutainmenta« (zabavnega izobraževanja), saj so lahko in bi tudi morali biti muzeji na prostem tudi kraji oddiha in razvedrila.

Kot smo že ugotovili imajo muzeji na prostem več funkcij oz. vlog. Tako imajo poleg svoje primarne vloge varovanja, ohranjanja in predstavljanja kulturne dediščine tudi vlogo znanstveno-raziskovalnih središč, najnovejša funkcija, ki so jo razvili pa je razvedrilna funkcija, so torej tudi kraji oddiha in razvedrila. Muzeji kot kraji oddiha in razvedrila ponujajo različne programe, ki privabljajo zabave in znanja željne obiskovalce. Kot prostori oddiha so muzeji na prostem pogosto primerni že zato, ker se nahajajo v izbranem naravnem okolju, ki ga lahko popestrijo še z lastno ponudbo. Za razvedrilo pa veliko muzejev na prostem organizira različne kulturne prireditve, povezane s poustvarjalno dejavnostjo, ki izhaja iz kulturne dediščine (prikazovanje tradicionalnih obrti, šeg in navad), družabna in druga srečanja (otroški počitniški tabori, team-building programi, poroke) itd. Tudi te dejavnosti muzejev morajo biti načrtovane v skladu z njihovim poslanstvom. Predvsem moramo biti pozorni, da bi se pod okriljem muzeja ne bi odvijale dejavnosti, ki bi kakor koli prikrojevale preteklost in izrabljale dediščino za pretirane komercialne namene.

V sklopu delovnega srečanja nagovarjamo izzive, s katerimi se na področju muzejev kot krajev oddiha in razvedrila soočajo muzejski delavci, upravitelji in ohranjevalci dediščine ter potencialne, ki jih lahko izkoristimo. Pregledamo tudi analizo stanja v obeh državah, predvsem primere dobrih praks, ki nam lahko služijo za zgled.

2 POTEK DELOVNEGA SREČANJA

Dvodnevno delovno srečanje na temo muzejev na prostem kot krajev oddiha in razvedrila je potekalo v Vaškem muzeju Göcse v **četrtek, 20. in v petek, 21. decembra 2018.**

Delovno srečanje je bilo namenjeno proučevanju stanja in izobraževanju zaposlenih na področju muzejev na prostem kot krajev oddiha in razvedrila v obeh partnerskih državah/regijah. Obe partnerski organizaciji sta v četrtek predstavili stanje v svoji državi oz. regiji (dobre

primere s področja razvedrilne dejavnosti muzejev na prostem), obstoječe izzive in potenciale ter svojo prakso na tem področju. Poleg tega so se zaposleni izobraževali na temo izvajanja različnih kulturnih prireditev, dediščinskih prireditev (prikazovanje tradicionalnih obrti, šeg in navad), družabnih in drugih srečanj itd. Na podlagi četrtkovih predstavitev ter pregleda teoretičnih usmeritev in primerov dobrih praks smo v petek skupaj preučili nove poglede in pristope ter analizirali možnosti za prenos le teh v kontekst svoje organizacije, upoštevajoč vrzeli in izzive ter potenciale in priložnosti, ki se nam ponujajo.

Dvodnevnega delovnega srečanja, **20. in 21. decembra 2018 v Göcseju** smo se udeležili **predstavniki projektnih partnerjev** in tudi **druge organizacije iz programskega območja**, ki so želele aktivno sodelovati in se krepiti na tem področju.

2.1 Namen in cilji delovnega srečanja

Namen in cilji delovnega srečanja so bili pregled analize stanja na področju muzejev kot krajev oddiha in razvedrila v partnerski državi/regiji, pregled dobrih praks v obeh državah, ocena relevantnosti njihovega morebitnega prenosa z vidika posamezne organizacije ter izobraževanje zaposlenih na temo izvajanja različnih kulturnih prireditev in drugih dejavnosti, s katerimi lahko muzeji na prostem razširijo svojo ponudbi. Obenem je bil namen delovnega srečanja tudi preučitev obstoječih izzivov in potencialov v obeh partnerskih organizacijah ter oblikovanje rešitev in smernic za delo na področju muzejev na prostem kot krajev oddiha in razvedrila.

3 SMERNICE ZA DELO NA PODROČJU MUZEJEV NA PROSTEM KOT KRAJEV ODDIHA IN RAZVEDRILA

V sklopu diskusije ob teoretičnem pregledu koncepta muzejev kot krajev oddiha in razvedrila in primerov dobrih praks smo udeleženci opredelili rešitve in smernice za delo na področju muzejev kot krajev oddiha in razvedrila, in sicer na čezmejnem območju, vključujoč obe partnerski organizaciji.

3.1 Vrzeli na področju muzejev na prostem kot krajev oddiha in razvedrila

Na področju muzejev na prostem kot krajev oddiha in razvedrila smo zaznali naslednje vrzeli oz. pomanjkljivosti:

- Pomanjkanje zavedanja med javnostjo, da so lahko muzeji oz. muzeji na prostem tudi zabavni in primerna izbira za prostočasno aktivnosti (razvedrilo, druženje in oddih v naravi)
- premajhna ponudba razvedrilnih aktivnosti in kulturnih prireditev (glasbenih, plesnih, gledaliških predstav) v muzejih na prostem v Prekmurju
- pomanjkanje znanja med zaposlenimi o razvedrilni dejavnosti muzejev na prostem, o vlogi muzejev na prostem kot krajev oddiha in razvedrila
- premajhna ponudba možnosti za aktivno sodelovanje, vključenost obiskovalcev (t.i. programi »Okušanja dediščine«, prikaz tradicionalnih obrti, šeg, navad in preizkus s strani gledalcev) v Prekmurju
- premalo korektna, avtentične interpretacije načina življenja v preteklosti zaradi pomanjkanja primerno usposobljenih zaposlenih, strokovnjakov in poznavalcev tradicionalnih domačih obrti, starodavnih šeg in navad
- nezadostni finančni viri, potrebni za razširitev ponudbe muzejev na prostem, ki je potrebna za uveljavitev prostora kot kraja za oddih in razvedrilo
- nezadostno sodelovanje med panogami, različnimi organizacijami/institucijami in združenji s področja razvedrilnih in kulturnih dejavnosti (muzeji, kulturna društva, gledališke, pevske, plesne skupine, poznavalci tradicionalnih obrti, zgodovinarji, turistične agencije, ponudniki nočitev, kulinarike ...)

3.2 Smernice za uveljavitev muzejev na prostem kot krajev oddiha in razvedrila

3.2.1 Pomen vključitve oddiha in razvedrila v ponudbo muzejev na prostem

Muzej mora poleg zbiranja, ohranjanja, preučevanja, razstavljanja in popularizacije dediščine omogočiti tudi uživanje v njej. Muzeji morajo namreč biti za učinkovito opravljanje svoje dejavnosti in izvajanje kompleksne kulturne naloge (vključno s predajo znanja) dovolj priljubljeni med javnostjo, in sicer tako, da si bodo posamezniki med vsemi različnimi prostočasnimi aktivnostmi, ki so jim na voljo, izbrali obisk muzeja. Tako kot vse druge organizacije, mora zato biti tudi muzej usmerjen na trg in razvijati svoje programe glede na potrebe in želje obiskovalcev ter skladno z razvojem sodobne družbe. Skladno s tem so v zadnjem času muzeji postali vse bolj aktivni in razširili svojo ponudbo, med drugim z vključitvijo različnih aktivnosti, namenjenih razvedrilu in oddihu obiskovalcev. Vsak nov program pa mora biti prilagojen tako, da ni samo privlačen, ampak da obenem dosega zastavljene kulturne in

izobraževalne cilje (npr. prenos določene informacije, povečanje zavedanja o določenih kulturnih vidikih itd.).

3.2.2 Povezovanje družine in medgeneracijsko druženje

V muzejih na prostem, ki so obenem tudi kraji oddiha in razvedrila, imajo obiskovalci možnost na sproščen in pristen način spoznati ostanke naravne in kulturne dediščine, s tem pa za kratek čas podoživeti čas življenja prednikov. Obisk tovrstnega muzeja je zato še posebej primeren za družine, ki si želijo kakovostno preživeti prosti čas ter se ob zdravem oddihu v naravi in zabavanju tudi nekaj naučiti. Aktivnosti morajo tako vključevati celotne družine (starše, stare starše, otroke), saj so skupno druženje in izkušnje lahko koristne za spodbujanje dobrih družinskih odnosov, vezi, prenos vrednot znotraj družine in medgeneracijsko sodelovanje oz. povezovanje.

3.2.3 Oddih v naravi

Ob vse bolj stresnem življenju potrebuje vsak posameznik tudi oddih, sprostitvev, sveži zrak, za kar je muzej na prostem še posebej primeren, saj se nahaja sredi narave. Ponudba muzejev na prostem mora zato poleg kulturnih vključevati tudi naravne znamenitosti in nuditi prostor za oddih v naravi (rekreacijske poti, kolesarske poti, klopi, igrala za otroke, priložnost za športne dejavnosti na prostem itd.). Narava, podeželje, okolje v katerega je muzej na prostem umeščen, se mora obiskovalcem predstaviti kot prednost, kot dodatno ponudbo v kateri lahko obiskovalci uživajo in imajo možnost za oddih in rekreacijo, kot so kolesarjenje, pohodništvo in razne športne aktivnosti.

3.2.4 Okušanje dediščine in aktivna participacija obiskovalcev

Na podlagi pregledanih primerov dobrih praks ugotavljamo, da so med obiskovalci zelo priljubljene dediščinske prireditve, kot so prikaz domačih obrti, šeg in navad ter ponudbe t.i. »Okušanja dediščine«, kjer so obiskovalci vpeti v dediščino preko aktivne udeležbe (v okviru demonstracij je omogočeno tudi aktivno sodelovanje gledalcev, torej samostojno izdelovanje in preizkušanje izdelkov). Obiskovalci si namreč želijo poleg samega gledanja tudi sodelovati in postati aktivni del izkušnje kulturnih znamenitosti in kulturne dediščine. V regiji obeh projektnih partnerjev je bogata tradicija domačih obrti (med drugim lončarstva) in različnih kmečkih opravil, kar se lahko izkoristi pri razširitvi ponudbe. Pri tem je potrebno izpostaviti tudi vplive stičišča in prepletanja štirih kultur (slovenske, avstrijske, madžarske in hrvaške), ki so ustvarile to bogato kulturno krajino. Tako se lahko oblikuje ponudba, ki bo privlačna za skupine, ki si želijo združiti izobraževalni, kulturni in zgodovinski vidik v preživljanje prostega časa.